

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din. celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Vera v organizacijo.

Nova doba prinaša s seboj veliko organizatorično delavnost in opravičeno jo bomo imenovali — doba organizacije.

Na mesta posameznikov stopa delovanje organiziranih skupin, ki potiskajo veljavo posameznih osebnosti vedno bolj in bolj v ozadje.

Gospodarstvo, ki se z vedno večjo tehniko spopolnjuje je oni faktor, ki diktira človeški družbi te nove smernice.

V prejšnjih starih (zlatih?) časih je bilo vse odvisno od dela posameznikov. Skromne zahteve takratne človeške družbe so omogočale, da je na primer kovač, ki je podkoval konje, skoval obenem tudi podkev in še celo žreblje v lastni delavnici. Bil je skoro popolnoma neodvisen od družbe, kupil si je samo železo, drugo je izgotovil vse sam.

Tako delovanje je dajalo njegovi osebnosti gotov pomen, ker je bilo od družbe skoro popolnoma neodvisno.

Če primerjamo k temu kovaču današnjega strojnega ključavničarja, potem bomo jasno videli razliko med delovanjem osebnosti in med družabnim (organizatoričnim) delovanjem.

Kdaj bi bila izgotovljena moderna lokomotiva ako bi na njej le en sam človek delal. Če tudi bi vsa ta dela, ki prihajajo pri gradbi lokomotive v poštev — en sam človek znal zgotoviti, (kar je pa nemogoče) bi vendar skoro prej od starosti umrl, predno bi bila lokomotiva dograjena.

Isti primer bi lahko navedli tudi pri gradnji hiš. Za sezidanje majhne kolibe zadostuje en sam zidar, dočim je treba pri gradnji velike stavbe (palače) mnogo zidarjev, ki morajo organizacijo dela tako dobro poznati, da delajo, kakor pravimo, drug drugemu v roko.

Takih primerov bi navedli lahko cel milijon, zadostujeta pa ta dva, da dokazemo našo trditev, ki pravi, da se v modernem svetu umika delovanje posameznikov — delovanju organiziranih družb.

Kakor smo pri delu drug od drugega odvisni, tako je tudi v življenju.

Zboljšati svoje življenje si ne more posameznik le sam zase, temveč le takrat, kadar si ga ob enem zboljša vsa družba s katero skupno deluje.

Zidar, ki zida desni vogal stavbe ne more pričakovati, da si bo izbojeval boljše delovne pogoje kakor oni, ki zida levi vogal.

Istotako je pri kovinarju, lesnemu delavcu, rudarju, železničarju, brivcu itd. Boljše življenje si moremo izvojevati le v družbi s sotovariši, to se pravi v organizaciji.

Naša dosedanja izvajanja kažejo, da prihaja res doba organizacije in, da bo

oni, ki bo deloval brez nje — pošteno tepen.

Naše delovno ljudstvo po večini vse to priznava, vendar se po teh naukih ne ravna, ker bi sicer štele naše organizacije najmanj 10 krat toliko članov, kot jih štejejo.

Zakaj se ljudstvo ne organizira?

Zato, ker ljudje drug drugemu ničesar ne zaupajo, to se pravi, ker nimajo vere v družbo — v organizacijo.

Vzrokov za to nevero je več, glavna sta pa dva, ki jih tu navajamo.

Prvi vzrok je v tem, da mnogi niso vajeni samostojno misliti, to pa zato ker so v izobrazbi tako zaostali, da ne morejo slediti razvoju moderne družbe. Ako hočemo pridobiti te, jih moramo kulturno dvigniti na tako stopnjo, da bodo vse to razumeli. Tega seveda ne bomo dosegli z lepimi pridigami o slogi ali kaj sličnem, temveč s tem, da jih naučimo samostojno misliti, ker je vzrok njihove zaostalosti ravno v tem, ker ne znajo misliti s svojo glavo.

Take ljudi najlažje duševno dvignemo s tem, da jih pritegnemo k temu ali onemu delu, jih pustimo, da samostojno delujejo, pri tem jim pa pomagamo s tem, da jih sproti opozarjamo na napravljene napake. Pa to spada k poglavju izobraževanja, o katerem bomo drugič podrobneje govorili.

Drugi vzrok, da nima delavstvo vere v organizacijo je pa v tem, da so vojne razmere ubile v ljudi skoraj vso moralno in vso vero v človeško družbo.

Ljudje, ki so imeli kaj morale in zaupanja, so morali gledati kako so oni, ki so prej učili — ne ubijaj, naenkrat spremenili svoj nauk v besede: ubijaj bolj ko moreš! Tisti, ki so se prej zgražali nad fantom, ki je poljubil svoje dekline, so med vojno posiljevali noseče žene in jim potem parali trebuhe. Profesorji, advokati in sodniki, ki so prej obsodili tatu, ki je ukradel žemljo, so naenkrat odobraval, ko je furija uničevala cele vasi, mesta in pokrajine. Varižniki, goljufi, tatovi in roparji so se vozili v avtomobilih in kočijah, kdor se pa ni znal priučiti tega »rokodelstva«, je pa žalostno poginjal v cestnem jarku.

Kdor vse to premisli, se potem ne bo čudil, če je priprosta, prevarana ljudska duša konečno prišla do zaključka, da je na svetu vse prevara in da so vsi ljudje sleparji. Ne bo se potem čudil, če ljudje dandanes nikomur ne verujejo — niti samim sebi.

Ali kakor je vse to resnica, tako je tudi resnica, da dokler to nezaupanje ne odpravimo, tudi organizacij ne bomo imeli.

Kako naj ljudstvo skupno koraka, se skupno bori, če pa ljudje drug drugemu ne zaupajo.

Jasno je torej, da bo moral oni, ki bo gradil organizacije, pred vsem vrniti ljudstvu vero v družbo in v samega sebe.

Kako?

Samo eno sredstvo je, ki nam to omogoči in to je popolna demokracija v organizacijah, dolžnost polaganja računov in javna kontrola.

Pred vsem je potrebno, da imajo člani v organizacijah vsi enake dolžnosti in vsi enake pravice.

Članstvo mora imeti možnost, da si izvoli take odbore, ki jim zaupa, ti odbori se morajo pa vedno zavedati, da bodo morali o svojem delovanju polagati točne račune.

Redno članstvo mora imeti zavest, da one odbore, ki bi ne vršili svoje dolžnosti, na občnem zboru lahko odstrani in si izvoli take, o katerih je prepričano, da imajo poštene namene.

Skrbeti je treba, da bo omogočena dobra kontrola, ki bo imela brezpogojno vse podatke na razpolago.

Na ta način bo članstvo dobivalo vedno več zaupanja v organizacije. Z zaupanjem bo pa rastla tudi njihova moč, uspehi bodo vedno večji in večji in ti bodo pritegnili tudi vedno večje množice k organizacijskemu delu.

Naše organizacije imajo vse pogoje, da lahko vse to store in s tem vrnejo ljudstvu vero v samega sebe.

Sicer tudi mi ne moremo trditi, da smo se v naših organizacijah zbrali sami angelji, brez napak. Ali enega se pa s ponosom zavedamo, da je oni, ki bi se mu dokazala kaka lumparija v naših organizacijah nemogoč.

Naše članstvo si izvoli za kongrese take delegate, kakršne samo hoče. Ti delegati pa imajo absolutno možnost, da si postavijo take odbore, kakršne tudi sami oni hočejo.

Kritika na kongresih je svobodna, tudi bogov in malikov v organizacijah ne priznavamo.

Naše članstvo naj se teh pravic poslužuje, zasleduje naj delo svojih odborov, kontrolira naj svoje zaupnike, s tem bo pa upostavljen tudi sistem, po katerem bo prisiljen vsak pošteno delati, ker se bo zavedal, da je nadzorovan in, da bo moral za svoje delo polagati račune.

Kjer članstvo še tako ne deluje, naj s tem takoj prične, kajti čimprej bomo imeli med seboj jasne račune tem prej bomo drug drugemu zaupali.

Vera v organizacijo je predpogoj vsega napredka, kajti vse drugo bo prišlo samo po sebi.

Vsem udeležencem I. vsedelavskega zleta v Celju.

1. Ker je priglášena ogromna množica udeležencev, je zletni urad prisiljen organizirati posebne vlake iz Maribora, Ljubljane in Zagreba. Natančni vozni red bomo objavili takoj, ko se domenimo z južno železnico.

Glede polovične vožnje na državni železnici bo najlepše pojasnil dopis poslanca sodr. Golouha, ki je interveniral pri ministrstvu. Dopis se glasi:

Zletni pisarni I. vsedelavskega zleta v Celju.

Po nalogu socialističnega kluba sem interveniral pri ministrstvu za promet v zadevi polovičnih vozni listov za vse zletniki. Govoril sem z ministrom.

Zahtevo je radikalno odklonil z motivacijo, da je prireditelj ipak strankinega značaja. Če bi dovolil Vam, da mora potem dovoliti tudi vsem drugim strankam. Vzlic vsem mogočim ugovorom od moje strani, ni hotel na noben način ugoditi Vašim željam.

O rezultatu sem obvestil takoj klub in obveščam sedaj tudi Vas, da se znate ravnati. Golouh nar. posl. m. p.

To je mišljenje naše vlade. Klub bo sicer storil še korake ali upanja nimamo. Toliko v ravnanje onim sodrugom, ki so navezani na državno železnico.

2. **Rediteljstvo.** Zletni odbor je organiziral lepo število rediteljev. Ti bodo vršili svojo službo in pozivamo vse udeležence, da se rediteljem brezpogojno pokoravajo, ker je le na ta način mogoče vzdržati red. Vse večje skupine zunanjih udeležencev naj si izvolijo še svoje reditelje.

3. Zletni odbor je poskrbel, da bodo udeleženci zleta lahko prejeli kosilo. Vsi

voditelji skupin naj pobere 10 Din za kosilo, od tistih, ki si žele osigurati kosilo. Ko pridejo v Celje, dobijo od zletne pisarne, ki bo poslovala na kolodvoru nakazila za kosilo. Ta nakazila dobi voditelj skupine in jih razdeli med naročnike ali pa sam za vse oskrbi potrebno število kosil. Zadnje je bolje. Kosila brez takega nakazila ne bo nihče dobil.

4. Program se je moral nekoliko izpremeniti in sicer:

Sobota, dne 5. avgusta.

Na predvečer zleta se bo vršil v dvorani hotela »Pri zamorcu« pri pogrnjenih mizah koncert pevskega zbora »Svobode« iz Maribora pod vodstvom prof. Hladkega, pevskega zbora »Sava« z Jesenic in rudarske godbe iz Trbovelj. Vstop h koncertu je dovoljen samo proti vabilu.

Nedelja, dne 6. avgusta.

Sprejem gostov bo od pol 9. do pol 10. Po sprejemu je obhod in med obhodom slavnostni shod na Dečkovem trgu, kjer bo govoril sodrug Etbin Kristan. Koncert v parku bo najbrže vsled pomanjkanja časa odpadel. Popoldne ob pol 14. uri je odhod na Teharje z zbirališča na Glaziji. Na Teharjih se vršijo poleg telovadbe tudi lahke atletične tekme. Start tekačev ob pol 5. za gorsko progo 5000 m, (Celje - Teharje). Na Teharjih so na vzponu še tekme: tek na 100 m, 400 m in 800 m, skok v daljavo in metanje krogle. Za vse te tekme so razpisana darila. Pripravljenih je dosedaj že precej športnikov, ter je pričakovati še več.

vrednosti naravnih prejemkov: hrane, stanovanja, obleke itd. Glasom teh podatkov se delavca uvrsti v mezdne razrede, kakor sledi:

Mezdni razred	Višina zasluška na dan	Zavarovana mezde
I.	do 2 Din 50 p	2 Din — p
II.	preko 2 " 50 " do 3 Din — p	2 " 50 "
III.	" 3 " — " " 3 " 60 "	3 " — "
IV.	" 3 " 60 " " 4 " 40 "	3 " 60 "
V.	" 4 " 40 " " 5 " 40 "	4 " 40 "
VI.	" 5 " 40 " " 6 " 60 "	5 " 40 "
VII.	" 6 " 60 " " 8 " — "	6 " 60 "
VIII.	" 8 " — " " 9 " 60 "	8 " — "
IX.	" 9 " 60 " " 11 " 60 "	9 " 60 "
X.	" 11 " 60 " " 14 " — "	11 " 60 "
XI.	" 14 " — " " 16 " 80 "	14 " — "
XII.	" 16 " 80 " " 20 " — "	16 " 80 "
XIII.	" 20 " — " " 24 " — "	20 " — "
XIV.	" 24 " — " " 28 " 80 "	24 " — "
XV.	" 28 " 80 " " 34 " — "	28 " 80 "
XVI.	" 34 " — " " 40 " — "	34 " — "
XVII.	" 40 " — " " — " — "	40 " — "

Na podlagi uvrstitve v mezdne razrede se odmerijo tudi denarne dajatve v slučaju obolenja. Naš delavec navadno zelo zabavlja, češ, toliko plačam za bolniško blagajno, pa dobivam tako nizko podporo. Čestokrat je temu kriva napačna napoved prejemkov v priglasnici. Kajti le glasom napovedi prejemkov se delavca uvrsti v mezdni razred in le po tem mezdnom razredu more delavec prejemati boleznino ali druge denarne dajatve.

V zmislu § 9. Naredbe ministra za socialno politiko z dne 3. junija 1922, št. 1077, o izvajanju zavarovanja po zakonu o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 se dajo ob boleznini članu **minimalne podpore**, o katerih razpravlja § 45. zakona o zavarovanju delavcev. Te minimalne podpore pa se bodo dovoljevale le toliko časa, dokler osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu ne izdela temeljnih pravil.

Glasom § 45. ZZZ, ima vsak član osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu (bolniške blagajne) v slučaju obolenja pravico do naslednjih dajatev:

1. **Brezplačna zdravniška pomoč za čas 26 tednov**, oziroma za čas, dokler ima član pravico do boleznine.

2. **Pravica do brezplačnega prejemanja zdravil**, kopelji, zdravilnih voda, potrebnih obvezil in pomožnih priprav za zdravljenje za čas od 26 tednov; pomožne priprave (očala, hodulje, podpaso, umetne noge) se smejo pustiti bolnim članom, dokler jih potrebujejo.

3. **Pravica do prejemanja boleznine (hranarine)**, če traja bolezen nad tri dni, od dne obolenja (nesposobnosti za delo) do ozdravljenja oziroma za čas 26 tednov in sicer v znesku dveh tretjin zavarovane mezde, kakor sledi:

I. mezdni stopnji dnevno	Din
I.	1:33
II.	1:66
III.	2:—
IV.	2:40
V.	2:93
VI.	3:60
VII.	4:40
VIII.	5:33
IX.	6:40
X.	7:73
XI.	9:33
XII.	11:20
XIII.	13:33
XIV.	16:—
XV.	19:20
XVI.	22:66
XVII.	26:66

Zakon o zavarovanju delavcev.

Izdajanje zakona o zavarovanju delavcev* je pričelo v Sloveniji dne 1. julija 1922. Ker je ta zakon za delavstvo vitalnega pomena, bomo objavili v tej in prihodnjih številkah najvažnejše določbe tega zakona s posebnim ozirom na delavstvo.

Vsem sodrugom in sodružicam priporočamo, da natančno prečitajo določbe zakona ter vse številke »Delavca«, v katerih bo razprava natisnjena, skrbno shranijo, da se v slučaju potrebe lahko znova prouče in prepričajo, kakšne dolžnosti ter pravice nalaga zakon delavstvu.

Z ozirom na to, da je bil zakon objavljen šele koncem maja t. l. (v »Uradnem listu« sredi junija) se je izpeljava zakona precej zavlekla. Ravnateljstvo osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, v katerem zastopa Strokovno komisijo za Slovenijo sodrug Kaiser, je na svoji prvi seji dne 18. junija t. l. enoglasno izjavilo, da za pravočasno izvedbo zakona odklanja vsakršno odgovornost. Toda izvedba zakona nas ne zanima toliko kakor

* Zakon o zavarovanju delavcev (okrajšano: ZZZ) je bil razglašen v »Službenih Novinah kraljevine SHS« št. 117, izdanih 30. maja 1922 in v »Uradnem listu pokrajinske uprave za Slovenijo« z dne 13. junja 1922 pod št. 169. Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54, je izdala zakon v priročni obliki (cena 8 Din, po pošti 8.50 Din). Vsem našim organizacijam ter zaupnikom priporočamo nabavo tega zakona.

določbe, katere naj bi ščitile delavstvo.

Glasom § 1. ZZZ se s tem zakonom ureja zavarovanje:

- zoper bolezen;
- za onemoglost, starost in smrt;
- zoper nezgode.

Za delavstvo je najvažnejše **zavarovanje zoper bolezen**. Zato hočemo danes ter prihodnjic razpravljati, posebno še, ker se zavarovanje za **onemoglost, starost in smrt** še ne izvaja, temveč določa zakon termin (l. 1925), do katerega se mora izvesti.

a) Zavarovanje zoper bolezen.

Glasom § 10. ZZZ mora delodajalec vsako osebo, ki je nameščena pri njem in ki je zavezana zavarovanju, **najkasneje tekom osmih dni prijaviti** pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev (pri dosedanjih **poslovalnicah bolniške blagajne**) na predpisani tiskovini. Enako mora tekom **osmih dni sporočiti** na isto mesto vsako izpremembo glede plače, osebe delodajalca itd. V istem roku (**osem dni**) mora delodajalec naznaniti nameščencev izstop iz obrata.

Sodruge zaupnike opozarjamo, da delodajalec opozore na njegovo dolžnost posebno ob zvišanju plače, ker navadno delodajalci kaj radi pozabijo naznaniti prejem višjih prejemkov, kar je vedno v škodo delavstvu samemu.

Na priglasni tiskovini mora delodajalec natančno izpolniti vse rubrike, posebno pa ono glede prejemkov. Tu je navesti vse prejemke: plača, drag. doklade, nabavni prispevki, dajatve tretjih oseb,

Anton Jager, Jožef Peklenik, Franc Trupej, Josip Sedlar, Andrej Sodnik, Avgust Kreinc.

Občni zbor podružnice kovinarjev v Celju. Podružnica kovinarjev v Celju naznanja vsem svojim članom, da se vrši v nedeljo dne 13. avgusta t. l. ob pol 9. uri v gostilni »Zeleni travnik« izvanredni občni zbor. — Dolžnost vsakega člana je, da se tega občnega zbora tudi udeleži, kajti na tem mestu ima vsak član pravico in dolžnost, da pove kaj je bilo dobro, ter kritizira slabo. — Sodrug, kovinarji! pokažite, da ste zavedni kovinarji in, da hočete imeti jeklene organizacije, da imate voljo odstraniti vse, kar je škodljivo in organizaciji škodljivo. — Samo tedaj, ko bode telo očiščeno in zdravo, bo tudi srce zdravo in v korist telesa delovalo. Člani, ki se tega občnega zbora radi gale lenobe ne bodo udeležili, naj si zapomnijo, da bo kasneje kritizirali prepozno in tudi organizaciji škodljivo. — Red in disciplina in delo brez demagogije naj bode naše geslo. — Pri volitvi novega odbora, pa je treba izbrati najtreznejše, najagilnejše in poštene sodruga, katerim se morajo dati natančne smernice za nadaljno delovanje. — Zmagala bo edino resnica. — Odbor.

Iz organizacij.

II. plenarna seja Strokovne komisije za Slovenijo (Pokraj. odbor G. D. S. J.) v Ljubljani se bo vršila v nedeljo dne 27. avgusta t. l. ob 8. uri dopoldne v sejni dvorani mestnega Magistrata v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročilo okrožnih tajništev.
4. Splošna strokovna organizacija.
5. Mladinska organizacija.
6. Medstrokovni sveti.
7. Došli dopisi in socialna zakonodaja.
8. Poročilo kontrolne komisije.
9. Smernice »Delavca«.
10. Raznoterosti in interpelacije.

Poleg odbornikov se imajo seje udeležiti vsi centralni in okrožni tajniki, ki imajo na seji posvetovalen glas. Odborniki in tajniki, ki so nastanjeni izven Ljubljane naj pridejo že na predvečer.

Predsedstvo.

Mizarski in stolarski pomočniki ter strojno in pomožno delavstvo v Ljubljani je 3. t. m. stopilo v stavko, ker delodajalcji močejo ugoditi delavskim zahtevam za zvišanje mezd, kolikor je draginja narasla. Svarimo vse delavstvo lesne stroke, da naj ne potuje v Ljubljano, dokler gibanje ni končano.

Objave in zahvale.

Podružnicam Osrednjega društva usnjarskih delavcev v vednost!

Osrednje društvo bo v najkrajšem času razposlalo na vse svoje podružnice brošure (knjižice) v katerih bo pojasnjen zakon o zaščiti delavcev. Sodruge opozarjamo na ta veličaven zakon, kateri bo delavstvu mnogo koristil ako ga bodo le tedaj uporabljali. Razumeli ga pa bodo le tedaj, če ga bodo natanko poznali.

Podpisani se najiskreneje zahvaljujem vsem sodrugom podružnice kovinarjev Sv. Lorenc na Pohorju za nabranih 420 K, v času moje hude bolezni. Najiskrenejše se tudi zahvaljujem našemu načelniku tovarne kos in srpov gosp. Kieferju za darovanih 500 K. — Rudolf Hakl.

Razno.

Savez jugoslovanskih pomorščakov je imel od 28. do 30. julija v Bakru svoj kongres. Ta kongres je po referatih sodruga A. Glavana in Vilim Bukšega z 23 proti 3 glasovi sklenil, da pristopi k Glavnemu delavskemu savezu Jugoslavije. »Neutralna« resolucija, ki je po komunističnem receptu zahtevala, da naj ostane Savez brez vsake domače in internacionalne vezi, je dobila samo 5 glasov.

Tekstilni delavci v vzhodni Ameriki že stavkajo osmi mesec, toda vkljub temu so ponovno odklonili ponudbo državnega razsodišča v Massachu - Settsu, da se naj vrnejo na delo na temelju znižanja mezd za 20 odstotkov do oktobra, nakar bodo družbe »baje« zvišale mezdo. Voditelji stavkarjev so obsodili ponudbo kot vado za kapitulacijo delavstva.

Francoski rudarji zahtevajo nacionalizacijo rudnikov. Njihov načrt je, da država kupi rudnike za vsoto, ki pokrije lastnikom uloženi kapital, ne pa po sedanjih vrednostih, ki je silno pretirana.

Železniški delavci v Ameriki zmagali. 1500 delavcev, organiziranih pri I. W. W. (Organizacija industrijskega delavstva sveta), ki grade proge Great Northern železnice v Wenatcheeju, Wash. je po dolgi stavki izvojevalo osemurni delavnik in pet centov zvišanja mezd na uro. Prej so delali 10 ur. Kontraktorji so najemali privatne gardiste in stavkokazce, toda ljudstvo in javne krajevne oblasti so simpatizirale s stavkarji, kar se redkokdaj zgodi.

Proletarska solidarnost. Kakor znano se vrši v Ameriki velikanska stavka rudarjev. Ker primanjkuje premoga so ameriške oblasti sklenile v Angliji (Londonu) večjo množino premoga. Vkljub raznim težavam, izmed katerih je najvažnejša brezposelnost v Londonu, zaradi katere trpi 1.371.600 delavcev, so pa angleški delavci soglasno sklenili, da ne bodo nakladali premoga na ameriške parnike. Vsled tega Amerika ne more dobiti premoga v Angliji, zato pa se je že obrnila na Avstralijo, kjer ji bo delavstvo najbrž isto povedalo. Angleški delavci so s tem svojem dejanjem pokazali, da vedo ceniti velikansko stavko svojih ameriških tovarišev in da se zavedajo svojih internacionalnih dolžnosti.

Gospodarstvo.

Novo delavsko podjetje v Belgiji. Belgijsko delavstvo je znano po svojem zelo naprednem zadržnem gibanju. Ni še dolgo, ko so v Gentu ustanovili transportni delavci in tamošnji ribiči s pomočjo delavske zadruga »Voorui« velikansko akcijsko družbo z imenom »L'Arment Ostendais«. Namen zadruga je, da kupuje, trguje, predvsem, da zalaga tamošnje ribiče z cenim orodjem. Nadalje, da ustanovi potrebne delavnice, za zgradenje in popraviljanje ribiških čolnov. Deležni kapital je pri začetku poslovanja znašal 2 milj. fran. v zadnjem času se je pa moral zvišati na 4 milj., kar pomeni velikanski napredek. Družbi, je glasom pravil dana možnost se razvijati, stopati v tozadevne stike z domačini, kakor z inozemskimi podjetji. V posesti ima že sedem posebnih parnikov, ki se porabljajo za morskimi ribolov na visokem morju. Ti parniki so med največjimi v luki Ostende. Nanovo se ureja priprave za konzerviranje in okajenje rib. Da je podjetje plodonosno nam kaže prebitek kateri presega 1 milj. 700.000 frankov v zadnjem letu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 31. julija 1922.

Angleška politika hodi svoja dosledna pola, zlasti kar se tiče Egipta in Indije. Kolikor tudi je bila zunanja politika Anglije svoje čase vzor drugim državam v tem pogledu, tako si dandanes vse imperialistične države, ki imajo kolonije izven svoje matične zemlje, nimajo glede nasilstva ničesar očitati, temveč pa jim lahko očitajo drugi. Anglija je znala vse homatije v Indiji in Egiptu spretno prikrivati, na dan so vseeno prišle in niči irski spor jih ni mogel zalemniti. V Egiptu je stvar postala za Angleže tako vroča, da so proglasili obsedno stanje. Na podlagi tega so aretirali vse pristaše pokojnega Teglal paše in posegli s tem seveda v sršenovo gnezdo. Uporniško gibanje se širi.

V železničarsko in rudarsko stroko v Združenih državah ameriških je posegel predsednik Harding, ki je pokazal nekaj umevanja za delavske težave. Zna se zgoditi, da se stavka za enkrat konča in da delavstvo s tem dokaže, da mu je več za državo nego presitim izko-

riščevalcem, ki jim je država le lastni žep. Deželi »svobode« pa ni kar nič na čast, da sploh dopušča priti do takih dogodkov!

Angleži se začenjajo zavedati, da je sedanje politično in gospodarsko stanje v Evropi nevzdržno. Uspehe političnih razgovorov, kakor tudi gospodarskih konferenc poznajo in vedo, da se po njih ne povzdigne niti gospodarstvo, niti se ne ublaže politične razmere. Treba bo pač kreniti na nova pota. Anglija skuša to doseči s tem, da zahteva, naj se Nemčija priklopi zvezi narodov, katere aktivni član naj nedomu postane, in s svojo pomirljivo politiko glede reparacij, ki jo kaže zadnje čase. Tozadevno je podal angleški ministrski predsednik prošli teden važne politične izjave.

Kakor običajno, so si tudi v tej stvari dobri prijatelji skočili v las. Francoski ministrski predsednik Poincaré pridno potuje v London, še pridneje pa prcklinja Angleže, ki mu prekrizajo njegove politične račune.

Kriza v italijanski vladi se je zadnje dni poostrihla radi izjave socialistov, da toliko časa ne bodo sodelovali v vladi, dokler bodo v njej zastopani tudi komunisti in fašisti. Če odstopijo ekstremisti, so pripravljeni stopiti v vlado oni. Vse politične osebnosti, ki jim je bila doslej poverjena naloga, naj sestavijo novi kabinet, so svoje mandate odložile. Vzpričo prijaznega nastopa Anglije je Nemčija zaprosila, naj se ji znižajo reparacijska plačila. Anglija je prošnjo upoštevala in se na njeno iniciativo sklicje v prihodnjih dneh konferenca, ki bo sklepala o tem vprašanju.

Sicer pa zboruje te dni konferenca za fundiranje zavezniških dolgov, kjer tožijo antantne sile druga drugi svoje krize in težave. — Francija bi dolgovne rada povrnila, samo pravi, da ji je to sedaj nemogoče. Pojav, ki ga srečuješ v politiki, kakor tudi v zasebnem življenju!

V ospredje evropske politike je stopil grško-turški spor, ki je postal resen za omenjeni državi sami, še bolj pa za evropsko politiko. Grki so se na lepem domislili, da morajo v interesu evropskega mira zasesti Carigrad in so začeli že zbirati čete v ta namen. Turki jih seveda niso mirno gledali. Antanta, ki se povsod vrtika, je poslala tjakaj svoje vojaštvo. Predvsem operirajo tam francoske čete, ki imajo namen vrci Grke nazaj. Angleška javnost je na strani Turčije.

Nova poljska vlada je sestavljena. Ministrski predsednik, ki opravlja poleg tega posle ministra za pravo, je profesor Novak.

Zveza narodov, ki je zborovala zadnje dni v Londonu, je sklenila nekaj pacifističnih ukrepov, ki pa pri tem položaju ne morej kaj preda uplivati, saj je ta zveza narodov le kateder, s katerega govori zaslepljena antanta.

Narodna skupščina v Beogradu se nahaja v pričakovanju parlamentarskih počitnic, ki bodo prav prijale od »dela« utrujenim poslancem. Državni proračun je bil sprejet (kdaj stopt v veljavo, ne ve živ krst) in na dnevnem redu nar. skupščine so različne interpelacije.

Definitivno listo za državni svet je Pašič že izročil narodni skupščini. Bil se je oster boj za kandidate v ta svet in ljudstvo si ne obeta od njega veliko. Služil bo pač politični moči, kakor vse pri nas.

Vedno bolj se bliža rešitev perečega vprašanja imenovanja velikih županov. Umevno je, da vse ljudstvo nestrpno pričakuje, da izve, kdo bodo njegovi bodoči predstojniki. Z nič manjo nestrpnostjo pa čaka na to imenovanje nekaj patentotov, ki mislijo, da bi se brez njih svet več v redu ne vrtel okoli solnca. Med njimi je tudi cesar Janez.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).

Izdajatelj: France Svetek.

Odgovorni urednik:

Ivo Meznarič.